

LBRIS

We know
books

CRISTINA TEOROC

**COMUNITATEA TERAPEUTICĂ:
PORTAL CĂTRE O NOUĂ VIAȚĂ**

TRITONIC

Tritonic Books

București – 2022

Cristina Teoroc

Comunitatea terapeutică: portal către o nouă viață

Copyright © Cristina Teoroc

Copyright © TRITONIC 2022 pentru ediția prezentă.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC

Str. Coacăzelor nr. 5, București

e-mail: editura@triton.ro

www.triton.ro

Tritonic București apare la poziția 18 în lista cu Edituri de prestigiu recunoscut în domeniul științelor sociale (lista A2) (CNATDCU):
http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Colecția Asistența socială este coordonată de prof. univ. dr. Doru Buzducea.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TEOROC, CRISTINA

Comunitatea terapeutică : portal către o nouă viață / Cristina Teoroc. -

București : Tritonic Books, 2022

Conține bibliografie

ISBN 978-606-749-626-0

364

Coperta: Alexandra Bardan

Ilustrația copertei: Ștefan Teoroc

DTP: Ioan Dorel Radu

Editor: Rebeca Cojocar

Comanda nr. AS07 / 2022

Bun de tipar: Decembrie 2022

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

CUPRINS

Mulțumiri.....9

Introducere.....13

CAPITOLUL I

Executarea pedepsei privative de libertate în România ..17

1.1 Istoria executării pedepselor în spațiul românesc.....17

1.1.1 Pedepsele între secolele I și XIX.....17

1.1.2 Sistemul penitenciar românesc în secolul XX.....22

1.1.3 Sistemul penitenciar românesc la începutul secolului XXI.....26

1.2 Detenția în prezent.....31

1.2.1 Unitatea de detenție – structură și organizare.....34

1.2.2 Tipuri ale regimurilor de executare a pedepsei privative de libertate.....36

1.2.3 Drepturi, recompense, sancțiuni disciplinare.....39

1.3 Oferta educațională.....44

1.3.1 Activități și programe de reintegrare socială.....45

1.3.2 Sistemul de creditare a activităților de reintegrare socială.....49

1.4 Tipuri de intervenție în domeniul consumului de droguri în penitenciare.....51

1.4.1 Intervenție de tip medical.....52

1.4.2 Intervenție de tip psihologic.....54

1.4.3 Servicii sociale.....60

CAPITOLUL II

Programul de comunitate terapeutică.....65

2.1	Istoria programului de tip comunitate terapeutică.....	65
2.1.1	Comunități terapeutice în antichitate.....	66
2.1.2	Prima generație de comunități terapeutice.....	69
2.1.3	A doua generație de comunități terapeutice.....	74
2.1.4	A treia generație de comunități terapeutice.....	76
2.1.5	Comunitățile terapeutice după anul 2000.....	79
2.2	Comunități terapeutice în România.....	81
2.2.1	Comunități terapeutice private.....	81
2.2.2	Comunitatea Terapeutică Phoenix Jilava.....	83
2.2.2.1	<i>Caracteristici și concepte de bază ale comunității terapeutice.....</i>	89
2.2.2.2	<i>Abordarea terapeutică în CT.....</i>	96
2.2.2.3	<i>Reguli, stimulente și măsuri specifice în CT.....</i>	97
2.2.2.4	<i>Activități de grup în cadrul CT.....</i>	99

CAPITOLUL III

Impactul programului de comunitate terapeutică asupra deținuților din Penitenciarul București-Jilava.....103

3.1	Cadrul metodologic.....	104
3.1.1	Descrierea cercetării – Privire generală.....	104
3.1.2	Scop și obiective.....	106
3.1.3	Ipoteze.....	108
3.1.4	Variabile.....	109
3.1.5	Descrierea eșantionului.....	109
3.2	Instrumente, metode și tehnici.....	112
3.2.1	Chestionarul.....	113
3.2.2	Observația.....	116
3.2.3	Interviul semi-structurat.....	117
3.2.4	Studiul de caz.....	118
3.2.5	Documentarea.....	118
3.3	Considerații etice.....	119
3.4	Rezultatele cercetării – validarea ipotezelor.....	120
3.5	Abordare calitativă a metodei comunității terapeutice.....	147

CAPITOLUL IV

Concluzii.....155

4.1	Concluzii ale cercetării.....	155
4.2	Limitele cercetării și direcții viitoare.....	171

Bibliografie.....175

Anexe.....181

nate care au grave afecțiuni psihice întrucât nu s-ar putea adapta programului.

Începând cu anul 2014, Comunitatea Terapeutică Phoenix Jilava este membră a Federației Europene a Comunităților Terapeutice (EFTC) ceea ce semnifică recunoașterea internațională a acestui program, iar extinderea sa în unitățile penitenciare care se confruntă cu problematica deținuților dependenți de droguri, nu doar că ar susține o abordare mai eficientă a fenomenului drogurilor din țara noastră, dar ar contribui și la mișcarea programului de comunitate terapeutică în a servi populația dependentă și pe toți din jurul ei „prin restaurarea speranței, a demnității și a stării personale de bine”, conform Declarației de la Mallorca, adoptată în 3 Decembrie 2016 de către 26 de țări, membre ale Federației Mondiale a Comunităților Terapeutice (WFTC).⁷

⁷ Disponibil la: wftc.org, accesat la data de 22.09.2018

CAPITOLUL I

EXECUTAREA PEDEPSEI PRIVATIVE DE LIBERTATE ÎN ROMÂNIA

1.1 Istoria executării pedepselor în spațiul românesc

Sistemul penitenciar și legislația execuțional-penală au evoluat lent pe teritoriul țării noastre, influențele popoarelor care au ocupat rând pe rând părți mai mari sau mai mici din spațiul carpato-danubiano-pontic fiind determinante pentru cursul istoriei și în acest domeniu. Dacă în primele secole, judecata era arbitrară și sumară, iar pedepsele mult prea dure față de faptele săvârșite, începând cu secolul XVIII au loc adevărate reforme ale sistemului execuțional-penal și se introduc măsuri care să respecte demnitatea umană și drepturile deținuților.

1.1.1 Pedepsele între secolele I și XIX

Originea închisorilor în actualul teritoriu românesc este foarte veche deși nu există informații despre un cod juridic înainte de secolul I și nici despre modul în care funcțio-

nau așezămintele penitenciare până în secolul XVIII. Dreptul roman însă s-a extins și asupra Daciei, romanii obișnuiau să folosească deținuți la diferite munci precum extragerea sării, a aurului și a altor metale astfel că putem spune că primele închisori au fost carierele de piatră, minele sau salinele.⁸ După influența romană, cea bizantină a contribuit semnificativ la formarea unui cadru legislativ pe teritoriul românesc iar prima Lege Românească sau Jus Valachicum a fost rezultatul îmbinărilor dintre obiceiurile băștinașe și cele ale popoarelor migratoare care au trecut prin spațiul carpato-danubiano-pontic.

Judecata era una simplă, sentința se pronunța pe loc și se executa imediat, temnițele erau populate în special cu arestați pentru că, după primirea sentinței care era foarte grea, condamnații fie erau trimiși în luptă, fie erau omorâți sau închiși în beciuri de unde nu mai ieșeau niciodată. Faptele grave erau judecate de domnitori iar cele mărunte de boieri, de multe ori arbitrar, sau de conducători ai mănăstirilor, religia influențând foarte mult sistemul juridic medieval prin introducerea actelor de clemență ca iertarea sau ajutorul ce consta în hrană și îmbrăcăminte. Cu toate acestea, în secolul XV, în Țara Românească „mănăstirile au fost cele mai dure sisteme de detenție” iar ele s-au extins și în Moldova în secolele XVI–XVII în timp ce în Ardeal sistemul carceral, în aceeași perioadă, s-a dezvoltat într-un mod diferit datorită influenței stăpânirii maghiare. Fiecare comunitate avea un loc special de detenție. Pentru arestații preventiv condițiile erau mai blânde, iar pe cei cu pedepse grele îi vizitau preoții care încercau să îi educe.⁹

În data de 20 octombrie 1785, Împăratul Iosif al II-lea al Austro-Ungariei înființează „prin decret imperial

⁸ Ciuceanu Radu, 2001, „Regimul penitenciar din România. 1940–1962”, Editura Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului, București

⁹ Bruno Ștefan, 2006, „Istoria și reforma închisorilor românești”, Revista Română de Sociologie, serie nouă, anul XVII, nr.5–6, București

Închisoarea Centrală pentru Ardeal Carcer Magni Principatus Transilvaniae”, pe teritoriul orașului Gherla, iar la 1 ianuarie 1787 aceasta își începe activitatea în baza unui regulament de funcționare al închisorii.¹⁰

În același secol, XVIII, au loc cele mai mari reforme ale sistemului punitiv, se trece la pedeapsa în sine cu închisoarea, până la acel moment perioada petrecută în detenție fiind doar una de așteptare a sentinței și implicit una de tortură fizică și psihică. Doi mari reformatori ai sistemului penal românesc au fost Nicolae Mavrocordat și Mihai Șuțu, domnitori ai Moldovei și mai apoi ai Țării Românești care au introdus prevederi menite să amelioreze condițiile din închisorile acelor vremuri. Nicolae Mavrocordat a interzis ca preoții și călugării să mai judece infractorii, a construit la Văcărești cea mai modernă mănăstire-penitenciar din Europa și a dat un nou sens filosofiei încarcerării pretinzând tratarea deținuților cu milă, ca oameni care au greșit și trebuie îndreptați fără a-i chinui și tortura.¹¹ Mihai Șuțu a organizat Departamentul Criminalionului, înființat de Nicolae Mavrocordat, un departament de stat care se ocupa de problemele penale și a introdus obligația ca nicio judecată să nu se mai facă decât pe baza unui dosar cu probe. A îmbunătățit semnificativ condițiile din închisori luând câteva măsuri importante ca: rogojina de dormit pentru fiecare deținut, asistența medicală în infirmeria închisorii sau în spitalele civile, liberarea arestaților pe garanție etc.

Odată cu începutul secolului XIX se poate vorbi de o adevărată evoluție a regimului penitenciar atât în Muntenia cât și în Moldova, prin introducerea în anul 1831, respectiv 1832 a Regulamentului Organic care va organiza centralizat închisorile. Se suprimă pedeapsa cu moartea și alte

¹⁰ Disponibil la: www.anp.gov.ro, accesat la data de 12.03.2018

¹¹ Bruno Ștefan, 2006, „Mediul penitenciar românesc. Cultura și Civilizația carcerală”, Editura Institutul European, Iași

pedepse fizice cumplite ca tăierea mâinilor sau a capului, se alocă bani pentru custodie iar prin articolul 360 se dispune că „stăpânirea va avea grijă ca închisorile să fie nu numai sigure, ci și curate, astfel încât sănătatea celor închiși să nu se vatăme nicicum, hrana acestora, îmbrăcămintea și lemnele de foc se vor cumpăra din suma hotărâtă spre aceasta la capătul finansului.”¹²

În acea perioadă, conform profesorului Ștefan Bruno, apare o clasificare a închisorilor în funcție de durata condamnării în special, astfel că sunt închisori de județ pentru arestații preventiv și cei cu pedepse mici, 14 în Muntenia și 13 în Moldova și temnițe mari, cu aproximativ 240 de condamnați, după cum urmează: Târgu Ocna și Iași în Moldova, București și Craiova (6 zile-2 ani), Giurgiu și Brăila (1-5 ani), Ocnele Mari (5-15 ani), Ocna Teleagă (detenția pe viață) în Muntenia. Femeile erau custodiate de mănăstiri unde regimul era mult mai blând iar mai târziu s-au înființat închisori pentru acestea la Schiturile Ostrov și Rătești.¹³

În ciuda măsurilor luate, inclusiv de inspecție lunară a închisorilor de către procurori care aveau și obligația de a sta de vorbă cu fiecare deținut în parte, Muntenia a rămas în urma Moldovei în domeniul reglementărilor iar per total, nivelul condițiilor materiale ori a măsurilor umanitare din închisorile celor două state românești era scăzut, ca de-altfel în întreaga Europă, prevenția fiind încă foarte lungă iar bolile și mizeria ucigând tot mai mulți condamnați.

La mijlocul secolului al XIX-lea (1855), Grigore Ghica Vodă îl aduce în Moldova pe francezul Ferdinand Dodun de Perrieres cel care, numit inspector general al închisorilor, va deveni întemeietorul închisorii românești moderne, ctito-

¹² Filitti Ioan C., 1936, „Penitenciarele române de la 1828 la 1834. Ocupația rusească și Regulamentul Organic”, Revista de Drept Penal și Știință Penitenciară, București, p.14.

¹³ Idem 9

rind mai multe așezăminte de detenție (unele funcționând și în zilele noastre) și elaborând importante legi și regulamente penitenciare.¹⁴ După Unirea Țării Românești cu Moldova (1859), Domnitorul Alexandru Ioan Cuza îl menține pe francez în funcție și continuă reformele, „Regulamentul pentru organizarea serviciului stabilimentelor penitenciare și cele de binefacere din România” sau Codul Penal (scris sub coordonarea lui Mihail Kogălniceanu) fiind doar unele dintre ele. Acesta din urmă, „Codul lui Cuza”, reprezintă începutul dreptului penal român și consacră egalitatea tuturor în fața legii, umanizarea pedepselor privative de libertate, și un principiu important ce va fi preluat de codurile penale viitoare, legalitatea incriminării.

Reforma începută în Moldova și continuată în Muntenia a presupus o investiție uriașă în aparatul judiciar care a dus la o creștere substanțială a populației carcerale de la 2500 de persoane la începutul secolului XIX la 40.000 la sfârșitul acestuia. Mai mult, domnii, boierii și preoții nu mai aveau dreptul de a pedepsi sau de a dispune de condamnați dar nici justiția nu părea a mai avea vreun cuvânt de spus în ceea ce privește organizarea detenției întrucât sistemul penitenciar avea propriile reguli, nedrepte de multe ori (pedepse interne colective sau munca forțată), în final închisoarea devenind o adevărată „fabrică” de delincvenți. În această perioadă, Administrația penitenciară trece în subordinea Ministerului de Interne.¹⁵

După modelul totalitarismului penal francez, Ferdinand Dodun Perrieres încheie reformarea sistemului carceral România cu Legea închisorilor aplicată din anul 1874 când se înlătură definitiv sistemul medieval și este înlocuit cu unul „modern, ateu și birocrat”.¹⁶

¹⁴ Idem 5

¹⁵ Idem 10

¹⁶ Berdiaev Nikolai, 2001, „Un nou Ev Mediu”, Editura Paideia, București, p.16.

Sub domnia Regelui Carol I, condițiile de detenție se ameliorează, deținuții primesc hrană și ținută mai bună, plimbarea și lectura este permisă, se alocă 3 ore zilnic pentru școlarizare și se stabilesc condiții de liberare a condamnaților. Într-un raport din anul 1897, se menționează că în cele 16 închisori centrale, în decursul ultimilor 5 ani au fost custodiați 40.249 de persoane, 24.817 din mediul rural și 15.432 din mediul urban, 18.055 știau carte la depunerea în penitenciar, 1.195 au învățat să scrie și să citească în detenție dar 22.999 au rămas analfabeți.¹⁷

1.1.2 Sistemul penitenciar românesc în secolul XX

Un alt moment de cotitură a avut loc în anul 1929 când s-a adoptat o nouă lege privind Organizarea penitenciarelor și a institutelor de prevenție și pentru prima dată s-a dedicat un capitol întreg educației deținuților, aceștia având obligația de face cursuri de scris și citit, de religie, istorie sau geografie sau aveau acces la bibliotecă, spectacole sau alte manifestări culturale-artistice. Închisorile au trecut în subordinea Ministerului de Justiție și s-a înființat Consiliul superior al penitenciarelor format din profesori universitari de prestigiu care nu doar verificau aplicarea legii în sistemul penitenciar dar aveau și putere de decizie asupra cadrelor de penitenciare.

În anul 1936 intră în vigoare „Codul penal Carol al II-lea” care introduce principiul individualizării pedepsei precum și măsuri educative pentru minori, atribuind în general pedepsei un rol educativ.

În anii '40 represiunile cresc, în 1941 se introduce pedeapsa cu moartea pentru cei care se opun regimului politic iar un an mai târziu, penitenciarele trec din nou în subordinea Ministerului de Interne. Urmează peste două decenii de deți-

¹⁷ Sterian Dan, 1992, „Repere ale activității socio-educative în penitenciarele românești”, Revista de știință penitenciară nr. 3, București

nere politică, se fac numeroase arestări din rândul preoților, a chiaburilor, a țăranilor și intelectualilor care se opun regimului comunist; se înființează lagăre și Tribunale ale Poporului, la Cluj și București, care au judecat criminali de război chiar în lipsa acestora, și au funcționat până în anul 1946 când au fost desființate printr-un decret regal¹⁸.

Regimul comunist a însemnat pentru sistemul penitenciar un lung șir de privațiuni, degradări materiale și abuzuri, între anii 1945 și 1964 România traversând o etapă de represiune politică virulentă, principalele repere fiind abolirea regalității în anul 1947, schimbarea Constituției, proclamarea Republicii Populare Române, înființarea Miliției (1949) și a Securității (1950) pentru a lupta împotriva „dușmanilor poporului”, arestarea liderilor politici de opoziție și înființarea de penitenciare de deținere politică, cele mai grele fiind Jilava, Aiud și Gherla (de categoria I).

Reeducarea deținuților se făcea în primul rând prin muncă, o muncă grea, în condiții inumane, în mine, șantiere sau agricultură, și în al doilea rând prin îndoctrinare ideologică, articolele din ziarle comuniste sau cărțile scriitorilor socialiști fiind lectura obligatorie. Militarizarea personalului de penitenciare și politizarea generală a sistemului înăspresc și mai mult situația de la acea vreme până în anul 1964 când, la presiunea Organizației Națiunilor Unite, deținuții politici sunt eliberați și grațiați iar condițiile de trai se ameliorează.

Cinci ani mai târziu, în 1969, s-a elaborat un nou cod penal, sub influențe marxiste, care a preluat principiile legalității incriminării și a individualizării pedepselor și a rămas în vigoare până în anul 2014 suferind numeroase modificări prin legi speciale, mai ales după anul 1989.

În același an (1969) apare o nouă lege de executare a pedepsei care va fi abrogată abia în anul 2006, Legea nr. 23,

¹⁸ Ciucă Marcel-Dumitru, 1995, „Introducere în Documente”, vol. I, Editura Saeculum, Editura Europa Nova, București

bazată pe experiența românească de până la acel moment dar și pe recomandările făcute în anul 1955 de către Organizația Națiunilor Unite, fără însă a se include și aspecte legate de asistența moral-religioasă.

Legea și regulamentul de aplicare a acesteia au dezvoltat o concepție românească privind reeducarea deținuților prin muncă, procesul productiv fiind organizat similar cu cel din întreaga economie, cu accent pe completarea studiilor și alfabetizarea deținuților, calificarea profesională, participarea la activități cultural-educative, medierea relației cu familia și recompensarea celor care perseverează în muncă și a celor „care dau dovezi temeinice de îndreptare”¹⁹.

Rapid, sistemul penitenciar se transformă într-o afacere rentabilă în condițiile în care numărul deținuților crește (de la 27.000 arestați anual în primii 14 ani ai regimului Ceaușescu la 50.000 ulterior) și munca este obligatorie (peste 85% din deținuți erau implicați în activități lucrative în anul 1985). Se înființează fabrici și întreprinderi pe lângă penitenciare, se fac exporturi masive de mobilier, încălțăminte și textile în mod special, veniturile aduse de deținuți statului român fiind substanțiale. Și totuși s-a considerat că un efectiv mare de deținuți și un număr mare de penitenciare nu demonstrează superioritatea regimului comunist care afirma că nu există atâta criminalitate pentru că legile sunt mai bune și strict aplicate, pe de o parte și populația nu are motive să le încalce, pe de altă parte. Astfel, Ceaușescu a luat două măsuri esențiale: desființarea a peste 70% din penitenciare, 25 de secții de deținere exterioară și 5 centre de reeducare pentru minori, existente până în anul 1977 și grațierea deținuților la 2–3 ani ceea ce a condus la liberarea a 41.184 de persoane în anul 1988.²⁰

¹⁹ *Legea 23/18 noiembrie 1969 privind executarea pedepselor*, Buletinul Oficial nr.132/18 Noiembrie 1969, art. 23

²⁰ Idem 9

Bruno²¹ susține că, așa cum era de așteptat, infraționalitatea a crescut iar cele 16 penitenciare au devenit supraaglomerate, deschiderea altor 18 până în anul 1983 fiind o decizie de normalitate în acele condiții, însă rentabilitatea sistemului penitenciar a scăzut odată cu scăderea producției și a exportului de bunuri confecționate de deținuți, precum și cu înăsprirea condițiilor de muncă și reducerea cuantumului ce revenea deținuților ca urmare a muncii prestate de la 33% la 10%.

Referitor la educația deținuților, accentul se punea pe disciplină și nu pe învățat, se uza de propaganda național-comunistă, se practica cenzura lecturii și a informării în general, trebuiau respectate niște standarde ideologice, toate acestea în scopul obținerii obedienței față de regimul comunist.

În aceste condiții, starea generală era una de nemulțumire iar revolta deținuților din decembrie 1989 a venit ca o manifestare firească, sistemul penitenciar fiind la momentul Revoluției într-o mare criză. După căderea comunismului s-au produs o serie de transformări ale sistemului penitenciar care a trecut din nou de la Ministerul de Interne la Ministerul de Justiție și care putem spune că în ciuda înlocuirii a peste 80% din personal, a aderării României la Consiliul Europei și a reformării întrucâtva a componentei de reintegrare socială a deținuților, a rămas prizonier al unei mentalități învechite și abia mult mai târziu, odată cu noua lege din anul 2006, va cunoaște o adevărată schimbare.

În anii care au urmat Revoluției s-au construit 3 penitenciare noi, Rahova, Giurgiu și Arad, prevederile Codului Penal s-au înăspriț crescând pedepsele iar în absența măsurilor neprivative de libertate pentru fapte minore, a crescut gradul de supraaglomerare, camerele cu 100 de deținuți sau situațiile în care dormeau 5 deținuți în două paturi alăturate fiind obișnuite.

²¹ Idem 11

În anii '90 s-au înregistrat peste 3000 de depuneri lunar și rulaže de peste 88.000 de deținuți anual, media fiind de 45.000 de deținuți pe aproximativ 30.000 de locuri. În anul 1999, sistemul penitenciar avea în custodie 49.790 deținuți, total care nu a mai fost atins niciodată de atunci. Cele mai aglomerate penitenciare erau Rahova, Jilava și Giurgiu. Nici în ceea ce privește minorii lucrurile nu au stat prea bine având în vedere că peste 50% dintre aceștia erau custodiați de penitenciare și nu în unități de detenție speciale.²²

După aderarea României la Consiliul Europei în anul 1993, au apărut primele inspecții internaționale ale sistemului penitenciar, o scrie de foruri și organizații neguvernamentale obligând statul român să ia măsuri de umanizare a condițiilor de detenție, să asimileze regulile europene și ale Organizației Națiunilor Unite în materie de drept execuțional-penal și să introducă o serie de facilități pentru deținuți. Astfel, în fiecare unitate de detenție s-au înființat studiouri de radio-televiziune cu circuit închis pentru asigurarea dreptului la informare, s-au construit 3 biserici și s-au amenajat 31 de capele, s-au angajat preoți pentru asigurarea asistenței moral-religioase și s-a pus accentul pe școlarizarea deținuților.

1.1.3 Sistemul penitenciar românesc la începutul secolului XXI

Începând cu anul 2004, în sistemul penitenciar au avut loc importante schimbări și transformări, notabile fiind cele din domeniul legislației care reglementează statutul personalului din penitenciare, formarea profesională a acestuia, precum și custodierea deținuților, prin modernizarea mai multor spații de deținere.

Un reper esențial este reprezentat de adoptarea Legii nr. 293/2004 privind Statutul special al personalului din

²² Disponibil la: <https://apador.org/>, accesat la data de 22.12.2019

sistemul penitenciar care a condus la demilitarizarea sistemului penitenciar și reorganizarea Direcției Generale a Penitenciarelor în Administrația Națională a Penitenciarelor.

Pregătirile pentru integrarea României în Uniunea Europeană (anul 2007) marchează momentul specializării angajaților din aria educativă a penitenciarului: se constituie serviciul de educație în componența căreia intră educatorul, agentul de educație, monitorul sportiv, bibliotecarul, agentul tehnic și preotul și serviciul de asistență psihosocială format din psihologi și asistenți sociali.

Un fapt important a fost abrogarea legii din anul 1969 și adoptarea unei legi moderne care a adus schimbări esențiale în organizarea și funcționarea penitenciarelor și a centrelor de reeducare și a determinat o transformare de proporții la nivel de mentalitate, atitudine și principii în munca directă cu persoanele private de libertate. Legea nr. 275 din 2006 reglementează individualizarea pedepselor privative de libertate, regimul progresiv de executare a pedepselor, în funcție de caracteristicile individuale ale persoanei și responsabilizează sistemul penitenciar pe componenta recuperativă.

S-a trecut la clasificarea penitenciarelor în baza celor 4 regimuri (deschis, semideschis, închis și maximă siguranță) și la regionalizarea sistemului penitenciar astfel încât să existe grupuri de penitenciare care au în custodie arestați preventiv și condamnați din toate cele 4 regimuri în fiecare regiune a țării. De exemplu, regiunea București-Ilfov cuprinde penitenciarele București-Rahova care custodiază arestați preventiv și condamnați din regimul închis, București-Jilava cu deținuți din regimurile deschis și semideschis, Giurgiu cu condamnați care execută pedeapsa în regimuri închis și de maximă siguranță.

Prin această nouă lege se recunoaște importanța educativă a penitenciarului în România, acordându-se un întreg capital activităților de reintegrare socială, fie ele de educație sau